

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

30.11.2023 nr. 04/10495

**Ministerul Finanțelor
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării repetate a proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2024 (număr unic 1067/MF/2023), comunicăm lipsa obiecțiilor de ordin juridic. Totodată, nota informativă urmează a fi ajustată la prevederile proiectului, or, dacă în urma avizării și supunerii expertizei, proiectul a suferit modificări, nota informativă trebuie modificată în modul corespunzător.

În temeiul art. 41 din *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, precum și a pct. 6 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 698/2017*, care stabilesc exercitarea funcției de reprezentant al Guvernului în Parlament de către Ministerul Justiției, în lista contrasemnatarilor se va include ministrul justiției.

Adițional, se va ține cont că elementele structurale complexe cum ar fi capitolele, nu pot fi constituite dintr-un singur articol.

La art. 7, în vederea respectării terminologiei utilizate în *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate* și *Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală*, cuvintele „autoritățile publice centrale și locale” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „autoritățile administrației publice centrale și locale” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

În partea propunerilor Ministerului Justiției expuse în avizul nr. 04/1-10485 din 29.11.2023 acestea au fost acceptate parțial. În acest context, reiterăm propunerile Ministerului ce țin de uniformizarea mărimii valorii de referință unor categorii de persoane din sistemul justiției (personalului autorităților administrative din subordinea Ministerului Justiției pentru angajații din cadrul sistemului administrației penitenciare și personalul Inspectoratului Național de Probațiune etc.); stabilirea valorii de referință pentru calcularea salariilor pentru personalul INJ; în special menținerea mijloacelor financiare alocate pentru demararea lucrărilor de investiții capitale ce țin de: reconstrucția Penitenciarului nr. 5-Cahul, mun. Cahul (10 000,0 mii lei), construcția Casei de arest în mun. Bălți, cu capacitatea de 650 locuri, etapa II (15 000,0 mii lei) și proiectarea și construcția sediilor instanțelor judecătorești Cahul (5317,0 mii lei), Orhei (3479,3 mii lei) și Căușeni (6203,7 mii lei)); oferirii unor condiții de plată mai reduse pentru spațiile în care își desfășoară activitatea organele profesionale, conform argumentelor expuse în avizul anterior.

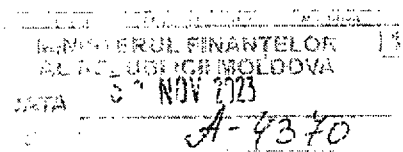
Secretar de stat

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2023.11.30 10:56:21 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPETCHI

Ex... N. Stavilo, 0 22 20 14 21

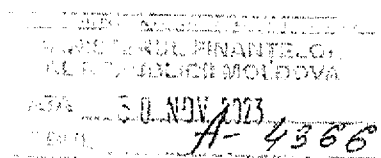
**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

29.11.2023 nr. 04/1-10485

La nr. 06/1-17/65 din 28.11.2023

La nr. 18-69-12454 din 28.11.2023

**Ministerul Finanțelor
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2024, comunicăm următoarele.

Potrivit prevederilor art. 10 alin. (1) din proiect este preconizată valoarea de referință pentru calcularea în anul 2024 a salariilor angajaților din sectorul bugetar în mărime de 2100 lei.

Prin derogare de la prevederile alin. (1) personalului, cu excepția celui care beneficiază de spor specific stabilit conform art. 17 alin. (2) lit. b¹) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, din cadrul sistemului administrației penitenciare și personalului din cadrul Inspectoratului Național de Probațiune se stabilește valoarea de referință în mărime de 2300 lei.

Totodată, remarcăm că alin. (2) al aceluiași articol prevede stabilirea valorii de referință personalului din cadrul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, al Agenției Resurse Informaționale Juridice în mărime de 2500 lei.

În scopul uniformizării mărimii valorii de referință aplicată salariilor personalului autorităților administrative din subordinea Ministerului Justiției, se propune stabilirea valorii de referință pentru calcularea în anul 2024 a salariilor angajaților din cadrul sistemului administrației penitenciare și a personalului din cadrul Inspectoratului Național de Probațiune în mărime de 2500 lei.

Propunerea înaintată este imperios necesară pentru soluționarea situației alarmante privind lipsa acută de angajați în rândul acestei categorii de personal.

În contextul propunerii înaintate, nivelul scăzut de salarizare, a determinat majorarea numărului de demisionări din cadrul sistemului administrației penitenciare și a generat o atractivitate redusă a funcțiilor respective.

Prin urmare, se atestă o lipsă acută de personal în sistemul administrației penitenciare, iar acest fapt este și mai dramatic în contextul numărului extrem de redus al candidaților la aceste funcții. În aceste circumstanțe, situația se acutizează și mai mult ca urmare a tendinței în creștere a numărului de demisii din partea personalului aflat în exercițiul funcției în legătură inclusiv cu atingerea vârstei de pensionare. În condițiile actuale de criză, sistemul administrației penitenciare nu mai este concurențial

pe piața muncii, iar absența unor instrumente de motivare eficiente, corelată cu regimul strict al îndatoririlor de serviciu și încărcătura emoțională excesivă, face ca opțiunea de dezvoltare a carierei în cadrul sistemului administrației penitenciare să devină tot mai puțin atractivă și, respectiv, nu permite atragerea și menținerea în sistem a unui personal performant.

În cazul în care această problemă nu va fi remediată, sistemul administrației penitenciare va fi în dificultate efectivă să-și îndeplinească funcțiile atribuite prin lege, deoarece tendința majorării funcțiilor vacante în rândul personalului sistemului administrației penitenciare este îngrijorătoare.

Insistăm asupra ideii privind necesitatea consolidării capacităților instituționale ale organelor de probațiune (Inspectoratul Național de Probațiune). Actele internaționale și cele naționale poziționează probațiunea ca autoritate publică de interes național care contribuie la îndeplinirea actului de Justiție. Sistemul de probațiune este parte a sistemului de justiție având misiunea de a participa eficient la îndeplinirea actului de justiție, prin acordarea suportului organelor judiciare în individualizarea pedepselor, supravegherea modului de executare a pedepselor neprivative de libertate, reintegrare socială a persoanelor care au încălcat legea, în scopul reducerii recidivei și creșterii gradului de siguranță socială publică de interes național care contribuie la îndeplinirea actului de Justiție.

La începutul anului 2023, mărimea valorii de referință stabilite atât pentru procurori, cât și pentru judecători, a constituit 2500 de lei. Prin Legea nr. 168/2023 pentru modificarea unor acte normative, Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359/2022 a fost amendată în sensul majorării valorii de referință pentru judecători de la 2500 de lei la 2850 de lei. Prin urmare, în cazul procurorilor mărimea valorii de referință este mai mică decât în cazul judecătorilor.

În Hotărârea nr. 12 din 8 august 2023 privind controlul de constituționalitate al articolelor 12 alin. (15), 29 alin. (2), 30 alin. (4) și al Anexei nr. 4 Tabelul 1 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, precum și al articolului XXVII punctele 2), 3) și 4) din Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative (salarizarea procurorilor), Curtea Constituțională observă că normele constituționale care garantează independența procurorilor presupun că Parlamentul are obligația de a le stabili o remunerație corespunzătoare pentru a-i proteja de riscul intervențiilor sau al presiunilor exterioare susceptibile să le afecteze independența și imparțialitatea. Potrivit Curții, deși legislativul a majorat, începând cu anul 2020, valoarea de referință pentru unele categorii de funcționari publici, remunerația procurorilor nu a suferit nicio modificare, în pofida faptului că inflația a diminuat din puterea de cumpărare a salariilor procurorilor (a se vedea, *mutatis mutandis*, Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 6 decembrie 2022, § 60).

Curtea a precizat că, nivelul salariului influențează decizia procurorilor privind încetarea carierei. Curtea a reținut că majoritatea procurorilor acced în funcție în tinerețe, proiectându-și o carieră de durată. Deși la data ocupării funcției majoritatea procurorilor sunt conștienți de necesitatea unor sacrificii financiare, Curtea subliniază că ei nu trebuie puși în situația de a-și epuiza resursele personale sau de a se îndatora (a se vedea, *mutatis mutandis*, Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 6 decembrie 2022, § 73).

În vederea implementării Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 8 august 2023 și în scopul uniformizării valorii de referință, atât pentru procurori, cât și pentru judecători, se propune revizuirea și modificarea art. 10 lit. d) din proiectul de lege, în sensul stabilirii valorii de referință pentru procurori în mărime de 2850 de lei.

Evaluarea integrității candidaților la funcțiile administrative din cadrul CSM, CSP și organelor specializate ale acestora, evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor reprezintă un angajament asumat de Republica Moldova la nivel național și internațional. Această parte a reformei este una din condiționalitățile de bază ce rezultă din Acordul de asociere RM-UE.

Urmare promovării evaluării extraordinare a integrității conform Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în vederea încurajării și consolidării independenței și integrității acestora, urmează a fi majorate salariile judecătorilor, procurorilor, cu condiția promovării evaluării și menținerii de către aceștia a nivelului ridicat al integrității, precum și pentru a apropia salariul judecătorilor de nivelul salariilor judecătorilor din alte state, după cum a fost reflectat în raportul CEPEJ.

În contextul susținerii celor menționate anterior, se propune revizuirea și expunerea art. 10 alin. (2) lit. f) conform următoarei redacții:

„f) în mărime de 3600 de lei pentru prim-viceprim-ministru, viceprim-ministru, ministru, Agentul guvernamental, secretarul general al Guvernului, directorul și directorul adjunct ai Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării;”.

Proiectul se va completa cu lit. g)-j) cu următorul cuprins:

„g) în mărime de 4500 de lei pentru judecătorii, procurorii care au promovat evaluarea externă conform Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, precum și candidații la funcțiile indicate la art. 3 alin. (1) lit. a)–f) din Legea nr. 252/2023, care au promovat evaluarea respectivă, dar nu au fost aleși sau, după caz, numiți, în funcția la care au candidat;

h) în mărime de 4600 de lei pentru:

- membrii procurori din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, precum și procurorii candidați care au promovat evaluarea respectivă, dar nu au fost aleși în funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor;

- membrii procurori din cadrul Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor și din cadrul Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Procurorilor, care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, precum și procurorii candidați care au promovat evaluarea respectivă, dar nu au fost aleși în funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor sau Colegiului disciplinar;

i) în mărime de 4700 de lei pentru:

- membrii judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorii candidați care au promovat evaluarea respectivă, dar nu au fost aleși în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii;

- membrii judecători din cadrul Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor și din cadrul Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii, care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorii candidați care au promovat evaluarea respectivă, dar nu au fost aleși sau, după caz, numiți în funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor sau Colegiului disciplinar;

- judecătorii Curții Supreme de Justiție, care au promovat evaluarea externă conform Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum și candidații care au fost numiți în funcție, pentru candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, din rândul judecătorilor și procurorilor aflați în funcție, care au promovat evaluarea externă, dar nu au fost numiți în calitate de judecători ai Curții Supreme de Justiție;

j) în mărime de 5000 de lei pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale.”.

Majorarea de la lit. g)-j) presupune majorarea salariilor judecătorilor, procurorilor și membrilor organelor de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor. Aceasta nu reprezintă o majorare ordinară. Aceasta este un răspuns la o problemă evidentă - reticența judecătorilor și procurorilor de a fi supuși evaluării externe

(vettingului). Ea este introdusă pentru a soluționa două provocări de moment: să deblocheze activitatea celor mai importante instituții din domeniul justiției prin ocuparea funcțiilor vacante; și să sporească nivelul de integritate al persoanelor care ocupă principalele funcții din sistemul de justiție și, implicit, de a spori încrederea în justiție. Această majorarea va fi acordată doar persoanelor care vor promova vettingul, adică doar dacă se va stabili că în privința acestor persoane că nu există dubii de integritate. Unica excepție sunt judecătorii Curții Constituționale. Ei vor primi majorarea în calitate de cel mai înalt tribunal al țării.

Ca urmare a acestei majorări, salariile judecătorilor și procurorilor care vor promova vettingul vor crește, însă creșterea este rezonabilă. În urma analizei salariilor judecătorilor și procurorilor din țările din regiune am constatat că, după aceste majorări, salariul judecătorilor moldoveni va rămâne al treilea cel mai mic din țările membre ale Consiliului Europei (mai mic este doar salariul judecătorilor din Armenia și Georgia).

Având în vedere scopurile pentru care este introdusă, majorarea nu este discriminatorie în raport cu judecătorii sau procurorii care nu vor fi supuși vettingului. CEDO a conchis deja că, când este vorba de reforme profunde, autoritățile au o discreție mare în ajustarea salariilor, iar diferențierea remunerării ca urmare a unor asemenea reforme nu este discriminatorie (*dec. Beekman ș.a. v. Belgium*). Diferența de remunerare are la bază argumente suficiente. În primul rând, nu există un drept de a pretinde majorare de salariu, iar salariile judecătorilor și procurorilor nu se reduc prin această modificare. Majorarea de salariu ține de discreția executivului și legislativului și nu de un drept consacrat. Această majorare o vor primi doar persoanele care vor pune umărul la soluționarea problemelor critice cu care se confruntă sistemul de justiție (corupția și locurile vacante). În al doilea rând, nimic nu împiedică judecătorii și procurorii să participe la concursurile de promovare, să promoveze vettingul și să primească majorarea. Funcții vacante sunt suficiente pentru ca cel puțin 50% din toți judecătorii și circa 40% din toți procurorii existenți să ia această majorare. În al treilea rând, majorarea salariilor tuturor judecătorilor și procurorilor în aceleași proporții va avea drept efect subminarea vettingului – principala reformă din domeniul justiției promovată de autorități, care a fost aprobată de Comisia de la Veneția și care este susținută de partenerii de dezvoltare. Pe de altă parte, ceilalți judecători au beneficiat deja de majorări salariale în anul 2023, de circa 15%, astfel toți judecătorii și procurorii vor beneficia treptat (2024-2025) de majorări salariale după ce vor trece de procedura evaluării extraordinare sau în paralel cu cea internă (Colegiul unificat).

Ministerul Justiției comunică necesitatea imperioasă a menținerii mijloacelor financiare alocate pentru demararea lucrărilor de investiții capitale corespunzător limitelor indicate în „Circulara propunerilor de buget pentru anul 2024, estimări pentru 2025-2026”.

În acest sens, precizăm faptul că pentru 2 obiective importante, și anume: (i) „Reconstrucția Penitenciarului nr. 5-Cahul, mun. Cahul” și (ii) **„Construcția Casei de arest în mun. Bălți, cu capacitatea de 650 locuri”, etapa II**”, urmează a fi inițiate proceduri de licitație, iar lipsa mijloacelor financiare prevăzute inițial va afecta derularea procedurilor și, în consecință, lucrările de investiții asumate pe aceste două obiective nu vor fi realizate corespunzător.

De asemenea, excluderea cheltuielilor la Capitolul „Investiții Capitale pentru Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești” afectează grav realizarea planului de acțiuni privind asigurarea accesului la justiție a justițiabililor, dar și asigurarea condițiilor optime angajaților instanțelor de judecată și judecătorilor.

Amintim că, bugetul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești a fost redus substanțial cu 15 milioane lei.

Resursele financiare erau planificate pentru Activitatea 00319: Proiecte de investiții capitale - 15 000,0 mii lei și urmau să fie alocați, după cum urmează:

Clădiri în curs de execuție (319210) - 7 457,5 mii lei, din care pentru:

- judecătoria Căușeni – 4 457,5 mii lei;

- judecătoria Cahul - 3 000,0 mii lei.

Pregătirea proiectelor (319240) - 7 542,5 mii lei, din care pentru:

- judecătoria Orhei - 3 479,3 mii lei;

- judecătoria Căușeni - 1 746,2 mii lei;

- judecătoria Cahul - 2 317,0 mii lei.

În acest sens, informăm că au fost identificate terenurile pentru construcția Palatelor de Justiție pentru Judecătoria Căușeni și Orhei, iar în anul 2024 urmează să fie contractate serviciile de proiectare și a primei etape de construcție a Palatului de Justiție Căușeni, astfel vor fi blocate procesele aflate în curs.

Au fost planificate resurse financiare pentru proiectarea și construcția Palatului de Justiție Cahul, deoarece proiectul de transmitere a terenului de la UTA Cahul se află la Guvernul Republicii Moldova pentru aprobare, iar starea clădirii pe care se închiriază la moment pentru amplasarea Judecătoriei Cahul este deplorabilă, judecătorii neavând săli de judecată și spațiul este insuficient.

Este de menționat că, alocarea resurselor necesare pentru investițiile capitale este planificată în temeiul Hotărârii Parlamentului nr. 21/2017 pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești și Legii nr. 211/2021 pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.

În baza celor expuse și în contextul asigurării implementării actelor normative nominalizate supra, în vederea susținerii din punct de vedere logistic și organizatoric la specializarea instanțelor de judecată și pentru a asigura continuitatea proiectelor și

implementarea acțiunilor planificate, solicităm identificarea, în proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2024, a cheltuielilor pentru investiții capitale în valoare de 15 000,0 mii lei.

Totodată, reiterăm necesitatea și rezonabilitatea oferirii unor condiții de plată mai reduse pentru spațiile în care își desfășoară activitatea organele profesionale instituite în temeiul legii, abordate în scrisoarea Ministerului Justiției nr. 10/6549 din 21 iulie 2023 și în avizul nr. 04/1-8605 din 2 octombrie 2023. Menționăm că bugetul organelor profesionale se formează din cotizațiile membrilor săi - liberi profesioniști (avocați, notari, executori judecătorești, mediatori, administratori autorizați) fără a fi subvenționat de bugetul de stat.

În acest scop, Ministerul Justiției repetat intervine insistent cu solicitarea operării modificărilor în pct. 1 lit. d) din Anexa nr. 9 la proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2024, după cum urmează:

sbp. 2), după textul „asociații obștești,” se completează cu cuvintele „organele profesionale create prin lege”;

- la sbp. 4), cuvintele „birouri de avocați” se substituie cu cuvintele „birouri ale persoanelor care desfășoară activitate profesională în domeniul justiției”.

Subsecvent, având în vedere rolul și importanța Institutului Național de Justiție (în continuare - INJ) în procesul de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror și formarea continuă a judecătorilor și a procurorilor în funcție, relevăm repetat necesitatea imperioasă de a fortifica capacitățile instituționale și eficientiza activitatea INJ, expusă în scrisoarea Ministerului Justiției nr. 10/10138 din 17 noiembrie 2023, în special prin majorarea salariilor pentru personalul acestei instituții.

Pentru a atinge obiectivul principal în domeniul politicii salarizării care este creșterea și egalarea valorilor de referință utilizate la calcularea salariilor angajaților din sectorul justiției, respectând principiile care stau la baza sistemului unitar de salarizare, dar și având rolul esențial al INJ în domeniul justiției de a forma la cel mai înalt nivel toți actorii care contribuie la înfăptuirea justiției, se propune stabilirea valorii de referință în mărime de 2500 de lei pentru calcularea salariilor pentru personalul INJ, începând cu 1 ianuarie 2024. Estimările financiare sunt prevăzute în anexă la scrisoarea Ministerului Justiției nr. 10/10138 din 17 noiembrie 2023.

Secretar de stat

Stanislav COPETCHI

Ex.. N. Stavilo, 0 22 20 14 21

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2023.11.29 17:22:53 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

